

Viite

Asia

ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel**Tiivistelmä**

Kokouksessa puheenjohtajana on valtiovarainministeri Mika Lintilä.

Alv-perusteisten maksutietojen vaihto

Ecofin-neuvostossa tavoitellaan yleisnäkemyistä alv-perusteisten maksutietojen vaihtoa koskevista lainsäädäntöehdotuksista. Ehdotuksilla pyritään ratkaisemaan verkkokaupan arvonlisäveropetosten ongelma vahvistamalla veroviranomaisten ja maksupalveluntarjoajien välistä yhteistyötä. Ehdotuksissa asetetaan maksupalveluntarjoajille velvoite raportoida tiedot tietyistä rajat ylittävistä maksutapahtumista. Tiedot kerättäisiin perustettavaan sähköiseen keskusjärjestelmään, johon jäsenvaltioiden petostentorjuntaviranomaisilla olisi pääsy arvonlisäveropetosten selvittämiseksi. Suomi tukee ehdotusten tavoitetta torjua verkkokaupan alv-petoksia vahvistamalla veroviranomaisten ja maksupalveluntarjoajien välistä yhteistyötä, ja kannattaa maksutietojen keräämistä ja vaihtamista varten perustettavaa EU-tason keskusjärjestelmää.

Pienyritysten arvonlisäverotuksen erityisjärjestelmä

Neuvostossa tavoitellaan poliittista yhteisymmärrystä pienyrittäjien erityisjärjestelmää koskevan alv-direktiivin muutosehdotuksesta. Pienille yrityksille aiheutuu arvonlisäverojärjestelmän velvoitteiden noudattamisesta suhteellisesti enemmän kustannuksia kuin suurille yrityksille, jonka vuoksi jäsenvaltioiden on mahdollista ottaa käyttöön pienyrityksiä koskevia erityisjärjestelmiä. Neuvostossa käsiteltävällä muutosehdotuksella on tarkoitus muun muassa yhtenäistää jäsenvaltiokohtaiset verovapauden enimmäisraja-arvot sekä laajentaa pienyrityksiä koskeva verovapaus koskemaan myös kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautumattomia yrityksiä. Tavoitteena on parantaa kilpailuneutraalisuutta sekä alentaa pienyritysten hallinnollista taakkaa. Suomi kannattaa sääntelyn ajantasaistamista, neutraalisuuden parantamista sekä menettelyn yksinkertaistamista ja tehostamista.

COP25 päätelmät ilmastorahoituksesta

Neuvostossa on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät ilmastorahoituksesta ja linjata siten EU:n neuvottelumandaatti joulukuussa Chilessä pidettävään YK:n ilmastokokoukseen ilmastorahoituksen osalta. Päätelmissä vahvistetaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden voimakas tuki Pariisin ilmastopimuksen kiireiselle ja kunnianhimoiselle toimeenpanolle. Lisäksi niissä toivotetaan tervetulleeksi Katowicen ilmastokokouksessa joulukuussa 2018 sovitut Pariisin ilmastopimuksen toimeenpanosäännöt. Päätelmissä korostetaan Pariisin sopimuksen synergioita YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030-toimenpideohjelman sekä kehitysrahoitukseen ja sen toimeenpanoon keskittyvän Addis Abeba -ohjelman kanssa.

Muut asiat

Neuvostossa on mahdollisesti esillä alkoholin valmisteverojen rakennedirektiivi sekä valmisteverojen järjestelmädirektiivi. Lisäksi neuvostossa saadaan tilannekatsaus digitaalista tuloverotusta koskevasta työstä, esitellään Euroopan finanssipoliittisen komitean (EFB) vuosikertomus, hyväksytään päätelmät EU:n tilastoista sekä saadaan tietoa Washingtonissa pidettyjen G-20-maiden ja IMF:n kokousten keskusteluista. Lisäksi mahdollisesti hyväksytään euroryhmän valinnan perusteella suositus Sabine Lautenschlägerin (DE) seuraajaksi Euroopan keskuspankin johtokunnan jäseneksi. Aamiaisella on esillä taloustilanne sekä raportointi euroryhmästä.

Neuvosto käy myös makrotaloudellisen vuoropuhelun työmarkkinaosapuolten kanssa sekä keskustelun kestävästä rahoituksesta Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) maiden kanssa.

Lisäksi Suomi järjestää ensimmäisen taloudesta ja koulutuksesta vastaavien ministereiden neuvoston kokouksen, jossa käydään valtiovarain- ja opetusministereiden yhteinen periaatekeskustelu koulutuksen roolista kestäväen kasvun mahdollistajana. Tähän Ecofin-neuvoston materiaaliin on sisällytetty asiaa koskeva saman sisältöinen perusmuistio kuin koulutusneuvoston 8.11. materiaaliin.

Euroryhmän 7.11. asialistalla on temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä liittyen investointeihin ja innovaatioihin, Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimitysprosessi sekä komission 7.11. julkaistava syksyn talousennuste. Laajennetussa euroryhmässä on esillä Euroopan vakausmekanismin EVM:n sopimusmuutokset sekä mahdollisesti yhteisen eurooppalaisen talletussuojan (EDIS) sekä euroalueen talousarviovälineen (BICC) valmistelu.

Asialista:

1. **Esityslistaehdotuksen hyväksyminen**
2. **(mahd.) A-kohtien luettelon hyväksyminen**
 - a) **Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo**
 - b) **Lainsäädäntöasioiden luettelo**

Lainsäädäntöasiat

3. **(mahd.) Valmisteverot**
 - a) **Alkoholiveron rakennedirektiivin muutosehdotus** s. 5
 - b) **Valmisteveron järjestelmädirektiivi (uudelleenlaadinta)** s. 8
 - c) **Asetus hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen muuttamisesta sähköisen rekisterin sisällön osalta**
= *Poliittinen yhteisymmärrys*
4. **(mahd.) ALV-perusteisten maksutietojen vaihto** s. 11
 - a) **Maksupalvelun suorittajilta kerättäviä tietoja ja niiden välittämistä koskeva arvonlisäverodirektiivin muutosehdotus**
 - b) **Hallinnollisen yhteistyön lujittamiseen tähtäävistä toimenpiteistä alv-petosten torjumiseksi hallinnollisen yhteistyön alalla annetun asetuksen muutosehdotus**
= *Yleisnäkemys*
5. **(mahd.) Pienyrittäjien erityisjärjestelmää koskeva arvonlisäverodirektiivin muutosehdotus** s. 15
= *Poliittinen yhteisymmärrys*
6. **Muut asiat**

Nykyiset rahoituspalvelulainsäädännön ehdotukset
= *Informaatiota puheenjohtajalta*

Ei-lainsäädäntöasiat

7. **(mahd.) Neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimittämiseksi**
= *Hyväksyntä* s. 21
8. **Digiverotus** s. 23
= *Tilannekatsaus*
9. **Euroopan finanssipoliittisen komitean vuotuinen raportti 2019** s. 26
= *Esittely*
10. **Päätelmät EU:n tilastoista** s. 29
= *Hyväksyntä*
11. **Päätelmät ilmastorahoituksesta (COP25)** s. 32
= *Hyväksyntä*

12. G20, IMF:n ja maailmanpankin vuosikokousten seuranta
= Informaatiota puheenjohtajalta ja komissiolta

s. 36

Torstai 7.11.

11.30 Makrotaloudellinen vuoropuhelu

15:00 Euroryhmä

s. 42

16:00 Euroryhmän laajennettu kokoonpano

s. 43

Perjantai 8.11.

8:00 Ministeritason vuoropuhelu Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) maiden kanssa

9.00 Ecofin aamiainen

9:30 Valtiovarainministereiden ja opetusministereiden yhteinen politiikkakeskustelu

12:30 Ecofin -neuvosto

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00553

VO Kivimies Pia(VM)

24.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN-neuvosto 8.11.2019, Bryssel**3. (mahd.) Valmisteverot****a) Alkoholiveron rakennedirektiivin muutosehdotus**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

U 63/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tavoitteena saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys alkoholiveron rakennedirektiivin muutosehdotuksesta.

Komissio antoi direktiiviehdotuksensa 25.5.2018, minkä jälkeen ehdotusta ja sittemmin puheenjohtajien kompromissiehdotuksia on käsitelty useita kertoja neuvoston verotyöryhmässä. Coreperissä kompromissiehdotusta on käsitelty 8.3. ja 15.5. sekä Ecofinissä 12.3. ja 17.5. Asiassa ei kuitenkaan ole saavutettu yhteisymmärrystä.

Asiaa käsiteltiin korkean tason verotyöryhmässä 28.10., jossa ei saavutettu yhteisymmärrystä vaikkakin suurin osa jäsenvaltioista tuki puheenjohtajan kompromissiehdotusta. Ennen Ecofiniä asiaa käsitellään vielä Coreperissä 30.10. Viimeisin kompromissiehdotus on toimitettu 22.10.2019.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Suomi tukee U-kirjelmässä esitetyn ehdotuksen mukaisesti tavoitteita vähentää niin yritysten, kansalaisten kuin viranomaisten hallinnollista työtä ja kustannuksia. Myös veropetosten torjuminen ja laittoman alkoholin tuottamiseen käytettävän denaturoidun alkoholin kielteisten terveysvaikutusten vähentäminen ovat kannatettavia tavoitteita.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 25.5.2018 ehdotuksen alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston direktiivin 92/83/ETY (alkoholiveron rakennedirektiivi) muuttamisesta (COM(2018) 334 final).

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on vähentää sääntelystä aiheutuvia yritysten, kansalaisten ja viranomaisten hallinnollista työtä ja kustannuksia. Ehdotuksella vähennettäisiin erilaisten tulkintojen mahdollisuutta ja oikeudellista epävarmuutta. Ehdotuksella tavoitellaan myös veropetosten torjumista ja laittoman alkoholin tuottamiseen käytettävän denaturoidun alkoholin kielteisten terveysvaikutusten vähentämistä.

Komission ehdotus sisältää alkoholijuomien luokitteluun, alennettuihin verokantoihin ja verovapautuksiin liittyviä muutosehdotuksia. Ehdotus on muuttunut monin osin neuvoston verotyöryhmässä, erityisesti siihen on lisätty uusia vapaaehtoisia verovapauksia ja pientuottaja-alennuksen soveltamisalaa on laajennettu. Toukokuisen Ecofin-käsittelyn jälkeen voidaan katsoa, että avoimena kysymyksenä on lähinnä kotitislauksen verovapaus. Yhteisymmärrystä ei ole siitä, tulisiko verovapautta ylipäänsä olla mahdollista myöntää ja jos tulisi, niin kuinka suurelle määrälle alkoholia enimmillään. Määräksi on keskusteluissa esitetty muun muassa 30 litraa tislattua alkoholia, toisaalta eräät jäsenvaltiot ovat halunneet korkeampaa 100 litran määrää.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 113 artikla (yksimielinen päätöksenteko)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 17.10.2018.
Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa 24.10.2018.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU9-jaosto (verot) kirjallinen menettely 20.–26.6.2018
U-kirjelmä U 63/2018 vp
EU-ministerivaliokunta 8.3.2019 ja kirjallinen menettely 8.–10.5.2019
EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 26.9.2018 (SuVEK 96/2018 vp), 8.3.2019 (SuVEK 213/2018 vp) ja 10.5.2019
Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Mahdolliset talousarviovaikutukset riippuvat kansallisista päätöksistä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Ehdotus alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetun direktiivin 92/83/ETY muuttamista koskevaksi neuvoston direktiiviksi

WK 11606/2019 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, neuvotteleva virkamies, Pia Kivimies, puh. 0295 530 183
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/1110, EU/2018/0111

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00536

VO Sinisalo Krista

22.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN-neuvosto 8.11.2019, Bryssel;**3. (mahd.) Valmisteverot****b) Valmisteveron järjestelmädirektiivi (uudelleenlaadinta)****c) Asetus hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen muuttamisesta sähköisen rekisterin sisällön osalta**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

U 62/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa 8.11.2019 on tavoitteena saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä annetusta direktiiviehdotuksesta ja hallinnollista yhteistyötä valmisteverotuksen alalla koskevan asetuksen muutosehdotuksesta.

Komissio antoi direktiivi- ja asetusehdotuksen 25.5.2018. Ehdotuksia ja sittemmin puheenjohtajien antamia kompromissiehdotuksia on käsitelty useita kertoja neuvoston verotyöryhmässä. Lisäksi asiaa on käsitelty Coreperissä 8.3. ja 15.5.2019 ja Ecofinissä 12.3. ja 17.5.2019. Asiassa ei kuitenkaan saavutettu poliittista yhteisymmärrystä.

Asia tuodaan uudestaan Ecofiniin, mitä ennen asiaa on tarkoitus käsitellä Coreperissä 30.10.2019. Viimeisin kompromissiehdotus on toimitettu 25.10.2019 (13331/19).

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Suomi kannattaa U-kirjelmässä esitetyn mukaisesti ehdotuksia direktiivin säännösten ajantasaistamisesta ja selkeyttämisestä. Suomi suhtautuu myönteisesti direktiivin muutosehdotuksiin koskien valmisteverolainsäädännön yhdenmukaistamista tullilainsäädännön kanssa sekä valmisteveronalaisten tuotteiden tietokoneistetun siirto- ja valvontajärjestelmän (EMCS) laajentamista verotettuihin tuotteisiin.

Pääasiallinen sisältö

Direktiiviehdotus valmisteverojen yleisestä järjestelmästä

Euroopan komissio on antanut 25 päivänä toukokuuta 2018 neuvostolle ehdotuksen direktiiviksi valmisteveroja koskevasta yleistä järjestelmästä. Kyse on nykyisen direktiivin 2008/118/EY (valmisteverodirektiivin) tarkistamisesta kokonaisuudessaan (uudelleenlaadinta).

Muutosehdotukset voi jakaa kolmeen ryhmään. Komission mukaan muutosehdotusten tavoitteena on selkeyttää ja ajantasaistaa nykyistä direktiiviä ja huomioida mm. tullilainsäädännön puolella tapahtunut kehitys. Komission tavoitteena on saada myös kulutukseen luovutettujen tuotteiden siirrot EU:ssa valmisteveron alaisten tuotteiden liikkumisen ja valvonnan tietokoneistetun järjestelmän (EMCS) piiriin, kun se nykyisin koskee vain vielä verottamattomia tuotteita. Ehdotus sisältää lisäksi eräitä muita luonteeltaan teknisiä muutoksia ja siinä huomioidaan Lissabonin sopimuksen mukaiset menettelyvaatimukset.

Ehdotus hallinnollista yhteistyötä valmisteverotuksen alalla koskevan asetuksen muuttamiseksi sähköisen rekisterin osalta

Ehdotettu hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen No 389/2012 muutos sähköisen rekisterin osalta liittyy direktiiviehdotukseen. Kun direktiiviehdotuksen mukaan kulutukseen luovutettujen tuotteiden siirrot tapahtuisivat jatkossa EMCS-järjestelmässä, hallinnollista yhteistyötä koskevaa asetusta muutettaisiin siten, että valmisteverovelvollisten sähköinen rekisteri laajenisi koskemaan myös näitä uusia toimijoita. Jäsenvaltioilla ei ole asetusehdotukseen muutosehdotuksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 113 artikla (yksimielinen päätöksenteko)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 17.10.2018.
Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa 27.3.2019 ja 3.10.2018.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-9 jaosto (verotus) kirjallinen menettely 2.-4.7.2018
U-kirjelmä, U 62/2018 vp
EU-ministerivaliokunta 8.3.2019 ja kirjallinen menettely 8.-10.5.2019, 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 14.9.2018 (SuVEK 91/2018 vp), 8.3.2019 (SuVEK 212/2019),
10.5.2019, 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotus edellyttää toteutuessaan valmisteverotuslain (182/2010) tarkistamista. Muutokset olisivat luonteeltaan pitkälti teknisiä.

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Mahdolliset talousarviovaikutukset riippuvat kansallisista päätöksistä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Ehdotus direktiiviksi valmisteveroja koskevasta yleistä järjestelmästä, COM (2018) 346 final,
Ehdotus neuvoston asetukseksi hallinnollista yhteistyötä valmisteverotuksen alalla koskevan asetuksen No 389/2012 muuttamisesta sähköisen rekisterin osalta, COM (2018) 349 final +9568/18
13331/19

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, neuvotteleva virkamies, Krista Sinisalo, p.0295530248,
krista.sinisalo@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/1111, EU/2018/1113

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00579

VO Anttila Suvi, Niiranen Tea(VM)

25.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel;**4. (mahd.) ALV-perusteisten maksutietojen vaihto****a) Maksupalvelun suorittajilta kerättäviä tietoja ja niiden välittämistä koskeva ALV-direktiivin muutosehdotus****b) Hallinnollisen yhteistyön lujittamiseen tähtäävistä toimenpiteistä alv-petosten torjumiseksi hallinnollisen yhteistyön alalla annetun asetuksen muutosehdotus**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemyks.

Komission antoi joulukuussa 2018 direktiivi- ja asetusehdotukset, joilla pyritään ratkaisemaan verkkokaupan alv-petosten ongelmaa vahvistamalla veroviranomaisten ja maksupalveluntarjoajien välistä yhteistyötä.

Jäsenvaltioiden suuri enemmistö tukee ehdotuksia. Asiaa on käsitelty neuvoston veroasiain työryhmässä 13 kertaa, joista neljä Suomen pj-kaudella, ja kerran korkean tason työryhmässä. Asiaa ei ole käsitelty aiemmin Ecofinissa.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Suomi voi hyväksyä kompromissiehdotukset. Suomi tukee ehdotusten tavoitteita torjua verkkokaupan alv-petoksia vahvistamalla veroviranomaisten ja maksupalveluntarjoajien välistä yhteistyötä. Suomi kannattaa arvonlisäveroon liittyvien maksutietojen keräämistä ja vaihtamista sekä niitä varten perustettavaa EU-tason eurooppalaista keskusjärjestelmää.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi joulukuussa 2018 seuraavat ehdotukset:

- ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tiettyjen maksupalveluntarjoajia koskevien vaatimusten käyttöön ottamiseksi, COM(2018) 812;
- ehdotus neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 904/2010 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse hallinnollisen yhteistyön lujittamiseen tähtäävistä toimenpiteistä alv-petosten torjumiseksi, COM(2018) 813.

Ehdotuksilla pyritään ratkaisemaan verkkokaupan arvonlisäveropetosten ongelma. Ehdotuksilla annettaisiin säännöt maksupalveluntarjoajille asetettavasta velvoitteesta säilyttää tiedot tietyistä rajat ylittävistä maksutapahtumista sekä säännöt siitä, miten jäsenvaltioiden olisi kerättävä nämä tiedot yhdenmukaisella tavalla. Lisäksi perustettaisiin uusi sähköinen keskusjärjestelmä, johon maksutiedot tallennettaisiin, jotta jäsenvaltioiden petostentorjuntaviranomaiset voisivat käsitellä niitä edelleen Eurofiscin puitteissa.

Ehdotuksissa viitataan maksupalveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin (EU) 2015/2366 säännöksiin. Maksupalveluntarjoajan, maksupalvelun, maksun, maksajan ja maksunsaajan määritelmät perustuisivat mainitussa direktiivissä tai sen liitteissä säädettyihin määritelmiin.

Maksupalveluntarjoajien säilytys- ja raportointivelvollisuus koskisi rajat ylittäviä maksuja EU:n alueella sijaitsevalta maksajalta. Rajat ylittävillä maksuilla tarkoitetaan maksuja, joissa maksunsaaja sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa kuin maksaja tai kolmannessa maassa. Maksupalveluntarjoajan olisi sovellettava tiettyjä sääntöjä määrittäessään maksajan ja maksunsaajan sijaintia. Sijainnin määrittämisessä hyödynnetään tilitunnisteita tai sen puuttuessa muuta tunnistetta, jolla voidaan tunnistaa maksaja tai maksunsaaja sekä määrittää sijainti. Jos tällaista tunnistetta ei ole, sijainti määritetään maksupalveluntarjoajan tunnisteen mukaan.

Maksupalveluntarjoajan säilytys- ja raportointivelvollisuus koskisi tietosuojasyistä ainoastaan tilanteita, joissa maksupalveluntarjoaja suorittaa kalenterivuoden neljänneksen aikana yli 25 maksua samalle maksunsaajalle.

Direktiiviehdotuksessa luetellaan säilytettävät ja kerättävät tiedot. Ostajasta säilytetään vain sijaintitieto.

Työryhmäkäsittelyn aikana direktiiviehdotusta on muokattu. Soveltamisalaa on rajattu siten, että ostajan maksupalveluntarjoajalla ei ole raportointivelvollisuutta, jos jokin kyseisen maksutapahtumaketjuun osallistuvista saajan maksupalveluntarjoajista on sijoittautunut EU:hun. Tällöin vain saajan maksupalveluntarjoaja raportoi maksutapahtuman. Direktiivissä käytettäviä määritelmiä on selvennetty ja rajat ylittävyyden määrittämisestä on täsmennetty. Raportointivelvollisuutta rajoittava 25 maksutapahtuman kynnyksiarvo lasketaan jäsenvaltiokohtaisesti. Lisäksi kerättävissä tiedoissa on huomiotu se, onko tieto tosiasialisesti maksupalveluntarjoajan saatavilla sekä täsmennetty, mitä yksityiskohtia kerättävistä tiedoista tulee antaa.

Asetusehdotuksella otettaisiin käyttöön uusi maksutietojen sähköinen keskusjärjestelmä (CESOP), jonka komissio kehittää. Jäsenvaltioille asetettaisiin velvoite kerätä tiedot, jotka maksupalveluntarjoajat asettavat sähköisesti saataville. Jotta maksupalveluntarjoajille aiheutuva hallinnollinen rasite voitaisiin pitää mahdollisimman pienenä, käyttöön otettaisiin yhteinen sähköinen muoto tietojen keräämistä varten. Jäsenvaltioiden olisi välitettävä nämä tiedot CESOP-järjestelmään.

CESOP-järjestelmä korjaisi lähetetyissä tiedoissa olevat muodolliset virheet ja kokoaisi jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta saadut maksutiedot maksunsaajittain. CESOP-järjestelmä analysoisi tiedot ja antaisi jäsenvaltioiden Eurofisc-yhteysvirkamiehille pääsyn tietokantaan epäiltyjen alv-petosten tutkimiseksi tai havaitsemiseksi.

Asetusehdotusta yksityiskohtien osalta on muokattu työryhmässä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 113 artikla (yksimielinen päätöksenteko)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei ole vielä antanut lausuntoa.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-9 jaosto (verotus) kirjallinen menettely 25.-29.1.2019
EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Valtiovarainvaliokunta	5.3.2019
Suuri valiokunta	6.3.2019, 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission direktiiviehdotus edellyttää toteutuessaan arvonlisäverolain (1501/1993) muuttamista. Ehdotetut hallinnollista yhteistyötä koskevan asetuksen muutokset olisivat velvoittavia ja sellaisenaan jäsenvaltioissa sovellettavia.

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Talousarviovaikutusten osalta on komission mukaan odotettavissa, että komission ja veroviranomaisten investointikustannukset tulevat selvästi kompensoiduksi kerättävien alv-tulojen lisääntymisellä. Vuonna 2017 verkkomyynnin määrä kuluttajakaupassa EU:n alueella oli noin 600 miljardia euroa. Jos oletetaan, että veroviranomaiset kykenisivät perimään menetettyä arvonlisäveroa yhden prosentin tuosta liikevaihdosta, siitä voisi kertyä jopa 1,2 miljardia arvonlisäveroa 28 jäsenvaltion EU:ssa. Siinäkin tapauksessa, että kaikkea arvonlisäveroa ei saataisi perittyä, määrä ylittäisi selvästi aloitteen kustannukset. Lisäksi petosten taso vastaa useaa prosenttiyksikköä verkkokaupan myynnistä.

Suomen Verohallinto on arvioinut, että ehdotuksilla saavutetaan merkittäviä lisätuloja verokertymään. Suomessa on suhteellisen kattava vertailutietolainsäädäntö, jonka perusteella Verohallinto on jo nykyisin pyytänyt ja kerännyt tietoja kotimaisilta maksunvälittäjiltä, kuten pankeilta ja luottokorttiyhtiöiltä. Nykyiset EU-säännökset eivät kuitenkaan mahdollista niin sanottujen massatietojen pyytämistä muualle kuin Suomeen sijoittautuneilta toimijoilta. Lisäksi on olemassa riski, että tietoja ei ole tulevaisuudessa saatavilla Suomen lainkäyttöalueella tilanteessa, jossa maksupalveluntarjoajat vaihtavat sijoittautumispaikkansa pois Suomen alueelta. Ehdotukset mahdollistaisivat massaluonteisten tietojen keräämisen ja vaihtamisen jäsenvaltioiden välillä. Toisin kuin Verohallinnon nykyisessä, erillisiin pyyntöihin perustuvassa epäsäännöllisessä tiedonsaannissa, takaisivat ehdotukset säännönmukaisen ja määrämuotoisen tietojenvaihdon rajat ylittävistä maksutapahtumista.

Komissio vastaisi CESOP-järjestelmän kehitys- ja ylläpitokustannuksista sekä kustannuksista, jotka aiheutuvat CESOPin ja jäsenvaltioiden kansallisten järjestelmien välisen yhteyden ylläpidosta. Jäsenvaltiot puolestaan vastaisivat kaikista kansallisten sähköisten järjestelmiensä kehittämiseen liittyvistä kustannuksista. Ehdotusten kustannukset jakautuvat vuodesta 2019 alkaen usealle vuodelle.

Komission arvion mukaan järjestelmän perustamisesta aiheutuisi komissiolle kertaluonteisia kustannuksia 11,8 miljoonaa euroa ja vuotuisia toimintakustannuksia 4,5 miljoonaa euroa, kun järjestelmä on täysin toimintavalmis. Komission arvion mukaan jäsenvaltioille aiheutuvat kansallisten järjestelmien perustamiskustannukset olisivat vastaavasti 7,5 miljoonaa euroa ja vuotuiset ylläpito- ym. kustannukset 2,9 miljoonaa euroa. Suomen verohallinnon arviot kansallisten järjestelmien perustamis- ja ylläpitokustannuksista ovat huomattavasti komission arvioita pienemmät. Verohallinnon arvion mukaan kansallisten järjestelmien perustamiskustannukset olisivat noin 450 000 euroa ja vuotuiset ylläpitokustannukset noin 50 000 euroa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Työryhmäkäsittelyssä 23.10.2019 jäsenvaltioiden suuri enemmistö hyväksyi puheenjohtajan kompromissin.

Yleinen tutkintavarauma ehdotuksiin on neljällä jäsenvaltiolla, mukaan lukien Romania. Yhdellä näistä jäsenvaltioista on erikseen vielä parlamentaarinen tarkastusvarauma.

Alkuperäisten ehdotusten mukaan niitä oli tarkoitus alkaa soveltaa vuodesta 2022 lähtien. Työryhmäkäsittelyn aikana ajankohta on siirretty vuoteen 2024, koska muutama jäsenvaltio toivoi voimaantulon lykkäämistä samanaikaisten muiden teknistä kehittelyä vaativien hankkeiden vuoksi. Komissio ja kuusi jäsenvaltiota toivovat aiempaa soveltamisajankohtaa, vuotta 2023.

Asiakirjat

- Draft Council Directive amending Directive 2006/112/EC as regards introducing certain requirements for payment service providers (Presidency compromise text WK XXX/2019, uusi kompromissiteksti valmisteilla)

- Draft Council Regulation amending Regulation (EU) No 904/2010 as regards measures to strengthen administrative cooperation in order to combat VAT fraud (Presidency compromise text WK 11341/2019 REV 1)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, Lainsäädäntöneuvos Suvi Anttila, p. 029 5530201, suvi.anttila@vm.fi
 VM/VO, Erityisasiantuntija Tea Niiranen, p. 029 5250044, tea.niiranen@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/1845, EU/2018/1847

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00569

VO Niiranen Marja

25.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel;**5. (mahd.) Pienyrittäjien erityisjärjestelmää koskeva arvonlisäverodirektiivin muutosehdotus**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tavoitteena on saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys lainsäädäntöehdotuksesta.

Komissio antoi 18.1.2018 ehdotuksen pienyritysten arvonlisäverotuksen erityisjärjestelmän uudistamiseksi. Ehdotus sisältää direktiiviehdotuksen koskien pienyritysten arvonlisäverotuksessa sovellettavaa erityisjärjestelmää mukaan lukien ehdotuksen asetuksen muuttamisesta koskien hallinnollista yhteistyötä ja tietojenvaihtoa pienyritysten erityisjärjestelmän valvomiseksi.

Ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä on aloitettu 2.3.2018 ja sitä on käsitelty useissa työryhmäkokouksissa vuosien 2018 ja 2019 kuluessa. Asiaa on käsitelty korkean tason verotyöryhmässä 7.5.2019 ja 4.6.2019 sekä Coreperissä 5.6. Asiaa ei ole käsitelty ECOFIN-neuvostossa. Asiaa on käsitelty neljä kertaa Suomen puheenjohtajuuskaudella neuvoston työryhmässä. Muun muassa verovapauden kynnysarvojen suuruus on poliittinen kysymys, josta on keskusteltu paljon.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Suomi on valmis hyväksymään kompromissiehdotuksen.

Suomi kannattaa verovapauden enimmäisraja-arvojen sääntelyn ajantasaistamista ja voi hyväksyä kompromissiehdotuksen, vaikka pitääkin ehdotettuja raja-arvoja korkeina.

Suomi kannattaa neutraalisuuden parantamiseksi verovapauden laajentamista koskemaan sijoittautumattomia elinkeinonharjoittajia. Laajentamisella on myös pienyritysten hallinnollista taakkaa alentava vaikutus. Suomi pitää tärkeänä, että vapautuksen laajentamiseen liittyvä valvontajärjestelmä on mahdollisimman yksinkertainen eikä aiheuta liikaa hallinnollista taakkaa pienyritykselle tai verohallinnolle. Ehdotus kokonaisuutena täyttää nämä edellytykset.

Koska jäsenvaltioiden nykyiset valvontakäytännöt vapautettujen elinkeinonharjoittajien osalta poikkeavat toisistaan, Suomi voi kompromissina hyväksyä neljänneskalenterivuoden pituisen ilmoitusjakson, vaikka pitää vuoden pituista jaksoa valvonnan ja hallinnollisen yksinkertaisuuden tasapainon kannalta parempana.

Suomi kannattaa menettelyn yksinkertaistamista ja tehostamista ja voi tämän vuoksi hyväksyä asteittaisen verohelpotuksen korvaavan menettelyn.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Arvonlisäverojärjestelmässä veron kantajina toimivat yritykset. Pienille yrityksille aiheutuu tästä aiheutuvien velvoitteiden noudattamisesta suhteellisesti enemmän kustannuksia kuin suurille yrityksille. Pienille yrityksille aiheutuvan hallinnollisen taakan helpottamiseksi jäsenvaltioiden on mahdollista ottaa käyttöön pienyrityksiä koskevia erityisjärjestelmiä.

Ehdotuksen tavoitteena on parantaa kilpailuneutraalisuutta sekä kansallisilla että unionin markkinoilla. Tavoitteena on myös alentaa pienten yritysten hallinnollista taakkaa. Molemmat mainitut tavoitteet edistävät pienyritysten kasvua.

Lisäksi tavoitteena on helpottaa direktiivin säännösten noudattamista ja parantaa sitä kautta verovalvonnan mahdollisuuksia.

Ehdotuksen keskeinen sisältö

Verovapauden enimmäisraja-arvo

Pienten yritysten vapauttaminen verosta olisi edelleen jäsenvaltioille vapaaehtoista.

Direktiivissä määriteltäisiin nykyisestä poiketen kansallisille pienyritysten verovapautuksille yhtenäinen liikevaihdon enimmäisraja-arvo, joka korvaisi nykyiset jäsenvaltiokohtaiset epäyhtenäiset ja osittain poikkeuslupiin perustuvat raja-arvot. Tavoitteena on antaa kaikille jäsenvaltioille samanlainen oikeus määrittää verovapauden kansallinen raja-arvo sekä parantaa sääntelyn läpinäkyvyyttä. Kansallinen vuosittainen raja-arvo voisi olla enintään 85 000 euroa, mikä vastaisi korkeinta jäsenvaltioissa nykyisin käytössä olevaa raja-arvoa.

Verovapauden laajentaminen sijoittautumattomiin elinkeinonharjoittajiin

Neutraalisuuden parantamiseksi pieniä yrityksiä koskeva kansallinen verovapaus laajennettaisiin koskemaan kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautumattomia elinkeinonharjoittajia. Neutraalisuussyistä, väärinkäytösten estämiseksi sekä verotulojen turvaamiseksi vapautus koskisi vain elinkeinonharjoittajia, joiden vuosittainen liikevaihto unionissa olisi enintään 100 000 euroa. Valvonnan turvaamiseksi vapautusta käyttävän elinkeinonharjoittajan olisi ilmoitettava etukäteen aikeistaan sijoittautumisjäsenvaltiolle, jossa annettaisiin elinkeinonharjoittajalle tunnistenumero ja jonne sen tulisi myös neljänneskalenterivuositain ilmoittaa liikevaihdon määrä eri jäsenvaltioissa. Sijoittautumisjäsenvaltio antaisi tiedot muiden jäsenvaltioiden käyttöön. Hallinnollisen taakan alentamiseksi kyseiselle elinkeinonharjoittajalle ei voisi asettaa hallinnollisia velvoitteita muissa jäsenvaltioissa. Jäsenvaltio voisi myös soveltaa pakollista sähköistä ilmoittamista.

Sekä jäsenvaltioon sijoittautunut että sijoittautumaton elinkeinonharjoittaja voisi valita yleisen verojärjestelmän soveltamisen. Valintaoikeus, joka on käytössä nykyisinkin, edistäisi arvonlisäverojärjestelmän neutraalisuutta.

Asteittaisen verohelpotuksen korvaava menettely

Asteittainen verohelpotus on osoittautunut vanhentuneeksi tavaksi lieventää verovapaudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia neutraalisuuteen ja pienten yritysten kasvuun. Menettelyn yksinkertaistamiseksi ja tehostamiseksi sekä elinkeinonharjoittajan että verohallinnon kannalta asteittainen verohelpotus korvattaisiin uudella, yhtenäistetyllä lievennysmenettelyllä.

Menettelyssä elinkeinonharjoittaja voisi jatkaa vapautuksen soveltamista kalenterivuoden kuluessa verovapauden enimmäisraja-arvon ylittymisestä huolimatta siihen asti, kun ylitys on enintään direktiivissä määrittelyn suhteellisen osuuden suuruinen. Koska jäsenvaltioiden soveltamat raja-arvot poikkeavat toisistaan, jäsenvaltio voisi valita 10 prosentin tai 25 prosentin suuruisen suhteellisen osuuden. Näin voitaisiin huomioida menettelystä aiheutuvat budjettivaikutukset sekä turvata menettelyn tavoitteen mukaisesti riittävä yksinkertaistava vaikutus eri jäsenvaltioissa. Tämän joustorajan ylittyessä veroa ei olisi suoritettava kalenterivuoden alusta lukien, vaan vain kalenterivuoden aikana rajan ylittävstä liikevaihdosta. Verovapauden edellytyksenä olisi se, että liikevaihto on edellisenäkin kalenterivuonna ollut verovapauden enimmäisraja-arvoa pienempi. Ehdotus yksinkertaistaisi ja tehostaisi menettelyä sekä verovelvollisen että verohallinnon kannalta. Malli voitaisiin toteuttaa siten, että siitä ei aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia valtion talousarvioon.

Muut yksinkertaistukset

Verovapautusta koskevien toimenpiteiden lisäksi jäsenvaltioiden tulisi ottaa käyttöön tiettyjä pienyrityksiä koskevia yksinkertaistamistoimenpiteitä.

Osa toimenpiteistä koskisi verovapautta soveltavia pienyrityksiä. Jäsenvaltio voisi nykyiseen tapaan vapauttaa nämä elinkeinonharjoittajat tunnistautumisvelvoitteesta sekä velvoitteesta antaa aloittamisilmoitus ja säännönmukainen veroilmoitus. Jos vapautusta ei sovelleta, on mahdollistettava arvonlisäverotunnisteen saaminen 15 työpäivän kuluessa.

Jäsenvaltio voisi nykyiseen tapaan vapauttaa verovapautusta soveltavan elinkeinonharjoittajan velvoitteesta antaa säännönmukainen veroilmoitus. Jos vapautusta ei sovelleta, elinkeinonharjoittajalle on annettava mahdollisuus antaa yksinkertaistettu ilmoitus ja soveltaa kalenterivuoden pituista verokautta.

Jäsenvaltiot voisivat nykyiseen tapaan vapauttaa edellä mainitut elinkeinonharjoittajat myös muista verovelvoitteista tai soveltaa muita yksinkertaistettuja menettelyjä kuin edellä mainitut menettelyt.

Alkuperäiseen ehdotukseen sisältyi myös kaikkia sellaisia elinkeinonharjoittajia, joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa, vaikka ne eivät soveltaisi verovapautusta, koskevia yksinkertaistamistoimenpiteitä. Työryhmäkäsittelyssä jäsenvaltiot pääsivät yksimielisyyteen siitä, että näitä helpotuksia ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 113 artikla (yksimielinen päätöksenteko)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti on antanut lausunnon 11.9.2018

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

EU-9 jaosto (verotus) kirjallinen menettely 19.2.2018 – 22.2.2018

EU-ministerivaliokunta 10.6.2019, 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Valtiovarainvaliokunta

Suuri valiokunta 13.4.2018, SuVEK 27/2018 vp, 12.6.2019, 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotus on verovapauden enimmäisraja-arvon osalta jäsenvaltioille valinnainen eikä siltä osin toteutuessaan edellytä arvonlisäverolain (1501/1993) muuttamista.

Rajatylittävän verovapauden, asteittaisen verohelpotuksen ja muiden yksinkertaistusten osalta direktiiviehdotus on jäsenvaltiota velvoittava. Multa osin kuin muiden yksinkertaistusten osalta ehdotus edellyttää toteutuessaan arvonlisäverolain (1501/1993) muuttamista.

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Verovapauden enimmäisraja-arvon yhtenäistäminen

Direktiiviehdotuksen hyväksyminen ei aiheuttaisi taloudellisia vaikutuksia. Kukin jäsenvaltio voisi määrittää raja-arvon direktiivissä asetetun enimmäismäärän rajoissa taloudelliset ja muut erityispiirteensä huomioon ottaen.

Verovapauden laajentaminen sijoittautumattomiin elinkeinonharjoittajiin

Komission selvityksen mukaan noin 15 % kansalliseen vapautukseen oikeutetuista pienyrityksistä harjoittaa rajatylittävää kauppaa. Yritysten toiminnan laajentumista muihin jäsenvaltioihin rajoittaa nykyisin erilainen verokohtelu ja verovapauden laajentamisen arvioidaan lisäävän rajat ylittävää kauppaa noin 13 % nykytilaan verrattuna.

Noin 5 % sellaisista kotimaisista yrityksistä, joiden vuosiliikevaihto on noin 100 000 euroa, harjoittaa rajat ylittävää kauppaa muihin jäsenvaltioihin. Tyypillisesti kysymyksessä on sähköisen verkon kautta käytävä kauppa. Verovapauden laajentamisen arvioidaan lisäävän mainitun suuruusluokan yritysten muihin jäsenvaltioihin harjoittamaa kauppaa, mutta vaikutuksen suuruutta on vaikea tässä vaiheessa arvioida.

Suomessa sovellettava pienyritysten verovapauden raja-arvo on alhainen (vuosiliikevaihto 10 000 euroa). Verovapauden myöntämisestä Suomeen sijoittautumattomille elinkeinonharjoittajille aiheutuvan verotulojen menetyksen arvioidaan olevan vuositasona alle 10 miljoonaa euroa.

Muilta osin ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Asteittaisen verohelpotuksen korvaava menettely

Jos direktiiviehdotus hyväksytään, Suomessa käytössä oleva asteittainen verohelpotus eli alarajahuojennus kumottaisiin ja korvattaisiin direktiiviehdotuksen mukaisella menettelyllä.

Asteittaisesta verohelpotuksen korvaamisesta direktiiviehdotuksessa esitetyllä mallilla aiheutuvat valtion taloudelliset vaikutukset riippuisivat siitä, mihin verovapauden raja-arvo asetettaisiin ja kumpaa vaihtoehtoista prosentuaalisista osuuksista käytettäisiin. Malli voitaisiin toteuttaa siten, että siitä ei aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia verotuottoon.

Malli olisi taloudellisesti tehokkaampi mahdollistaen verohelpotuksen kohdentamisen nykyistä menettelyä paremmin niihin yrityksiin, joille verovelvollisuusrajalla voi olla kasvua ehkäisevä vaikutus.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Työryhmäkäsittelyssä 23.10.2019 suuri enemmistö hyväksyi pj:n kompromissiehdotuksen lukuun ottamatta verovapauden raja-arvoja ja täytäntöönpanoajankohtaa. Coreperia varten laadittu kompromissiehdotus sisältää eräitä teknisiä tarkistuksia, voimaantuloajankohdan lykkäämisen vuoteen 2025 ja kynnysarvojen alentamisen siten, että kansallinen raja-arvo on 85 000 euroa ja Unionin liikevaihdon raja-arvo on 100 000 euroa.

Yhdellä jäsenvaltiolla on tarkasteluvaraus koko esitykseen koskien ehdotuksesta saatavia hyötyjä suhteessa siitä aiheutuvaan hallinnolliseen taakkaan. Kahdella jäsenvaltiolla on parlamentaarinen varaus.

Kaksi jäsenvaltiota kannattaa kansallisen verovapauden enimmäisraja-arvoksi 100 000 euroa ja Unionin liikevaihdon raja-arvoksi 115 000 euroa. Kaksitoista jäsenvaltiota ei voi hyväksyä näin korkeita raja-arvoja.

Yhdellä jäsenvaltiolla on sisältöongelma asteittaisen verohelpotuksen korvaavan menettelyn osalta (artikla 288 a). Jäsenvaltion tulisi voida olla soveltamatta verovapauden raja-arvon ylityksen yhteydessä ehdotettua prosentuaalista joustorajaa ja sulkea elinkeinonharjoittaja raja-arvon ylityksen jälkeen verovapauden ulkopuolelle ehdotetun kahden kalenterivuoden sijasta kolmeksi vuodeksi. Neljä jäsenvaltiota ja KOM vastustaa ensiksi mainittua ja kuusi jäsenvaltiota jälkimmäistä ehdotusta. Molemmat ehdotukset ovat pienyritysten kasvun kannalta haitallisia ja tekisivät menettelystä epäyhtenäisen Unionin tasolla lisäten yritysten hallinnollista taakkaa. Ongelmana on myös mm. että valinnaisuuden lisääminen yhden jäsenvaltion pyynnöstä, voi johtaa siihen, että menettelystä saavutettua kompromissia on kokonaisuutena harkittava uudelleen.

Romanian jo ennen Suomen puheenjohtajuuskautta antama ilmoitus poliittisesta vastustuksesta johtuen kytköksestä alkoholiverotukseen (kotipolton verovapautus 100 l) .

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, neuvotteleva virkamies Marja Niiranen, p. 02955 30238
VM/VO, lainsäädäntöneuvos Suvi Anttila, p. 02955 30201
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/0541

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00562

EUS Aaltonen Elisa(VM)

25.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel;**7. (mahd.) Neuvoston suositus Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimittämisestä**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsen Sabine Lautenschläger (DE) eroaa tehtävästään ennen aikaisesti 31.10.2019. Hänen toimikautensa olisi päättynyt tammikuun 2022 lopussa. Euroryhmä valitsee marraskuun kokouksessaan ehdokkaan nimitettäväksi EKP:n johtokunnan jäseneksi. Määräaika ehdokkaiden esittämiselle päättyi 24. lokakuuta. Saksa nimesi ehdokkaaksi Bonnin yliopiston professori Isabel Schnabelin. Muita ehdokkaita ei esitetty. Euroryhmän valinnan perusteella Ecofin-neuvosto tekee suosituksen hyväksyttäväksi Eurooppa-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Suomi tukee Isabel Schnabelin valintaa EKP:n johtokunnan jäsenen tehtävään.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan keskuspankin johtokunnan muodostavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä (SEUT 283 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta).

Eurooppa-neuvosto nimittää määräenemmistöllä johtokunnan puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja muiksi jäseniksi neuvoston suosituksesta henkilöt, joilla on arvostettu asema ja ammattikokemus rahatalouden tai pankkitoiminnan alalla (SEUT 283 artiklan 2 kohdan toinen alakohta). Ennen nimittämispäätöksen tekemistä Eurooppa-neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankin neuvostoa (SEUT 283 artiklan 2 kohdan toinen alakohta). Päätöksentekoon osallistuvat ne jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö on euro (SEUT 139 artiklan 2 kohdan h alakohta).

Johtokunnan jäsenten toimikausi on kahdeksan vuotta, eikä heitä voida nimittää uudeksi toimikaudeksi. Jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen (SEUT 283 artiklan 2 kohdan kolmas ja neljäs alakohta).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 283 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta: Eurooppa-neuvosto nimittää EKP:n johtokunnan jäsenet määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Ennen nimittämispäätöksen tekemistä Eurooppa-neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankin neuvostoa (SEUT 283 artiklan 2 kohdan toinen alakohta).

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 1.11.2019.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssiasiantuntija Elisa Aaltonen, p. 0295530024, elisa.aaltonen@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0038

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00557

VO Aine Leena(VM)

25.10.2019
JULKINEN

Asia

**ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel;
8. Digiverotus**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa 8.11.2019 on tarkoitus tehdä tilannekatsaus digitaalista tuloverotusta koskevaan työhön. Digitaalisen talouden verotuskysymyksiä on käsitelty globaalilla tasolla Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestössä (OECD).

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Pääasiallinen sisältö

OECD:ssä käsitellään digitaalisen talouden verotuskysymyksiä, joihin ehdotetut ratkaisut toteutuessaan muuttavat kansainvälisen yritysverotuksen periaatteita ja verotulojen jakautumista nykyisestä. Taustana OECD:n digityöhön oli veropohjan rapautumista ja voiton siirtoa koskeva niin sanottu laaja BEPS-projekti (Base Erosion and Profit Shifting), johon sisältyi 15 toimenpidettä. Sen puitteissa katsottiin muun ohella aiheelliseksi tutkia, onko verotuksen sääntelyä tarpeen päivittää ottaen huomioon liiketoiminnan digitalisoituminen ja mahdollisuudet valtioiden rajat ylittävään liiketoimintaan ilman fyysistä sijoittautumista toimintavaltioon. Digitaloutta koskevan tarkastelun taustalla ovat olleet myös huolet siitä, aikaansaavatko nykysäännökset BEPS-projektin muista toimenpiteistä huolimatta edelleen riskiä veropohjan rapautumisesta ja voiton siirrosta. OECD:n koko BEPS-projektin tavoin digitalouden verotusta koskevaa asiaa käsitellään niin sanotussa Inclusive Framework –puitteissa eli OECD:n 36 varsinaisen jäsenen lisäksi noin sadan muun valtion kesken.

OECD:n digiverotusta koskeva työohjelma hyväksyttiin OECD:ssä toukokuussa 2019. Työlle on vahva G20-valtioiden tuki ja kyseisten valtioiden ministerit esittivätkin

puoltonsa työohjelmalle kesäkuun 2019 kokouksessaan. OECD:n työohjelmaan sisältyy kaksi työhaaraa, pilari 1 ja pilari 2. Kumpaankin pilariin sisältyy lukuisa joukko niin teknisiä kuin periaatteellisiakin seikkoja, joista olisi päätettävä ratkaisun syntymiseksi. Ne ovat myös keskeisiä arvioitaessa uusien sääntöjen toimivuutta ja vaikutuksia.

Pilari 1:stä koskevassa verotusehdotuksessa tulojen verotusoikeutta allokoitaisiin uudelleen valtioiden välillä. Verotusoikeutta siirrettäisiin niihin valtioihin, joissa yrityksellä olisi käyttäjiä tai myyntiä. Verotusoikeuden syntyminen ei edellyttäisi yrityksen fyysistä sijoittautumista kyseisiin valtioihin. OECD:n sihteeristö julkaisi lokakuun alussa 2019 pilari 1:stä koskevan uuden ehdotuksen mallista, jonka tavoitteena on edesauttaa valtioiden yhteisymmärryksen saavuttamista OECD:n varsin tiukassa etenemisaikataulussa. Sihteeristön mukaan malli koskisi digitaalisia liiketoimintoja, mutta menisi laajemmallekin, koskien kuluttajiin suuntautuvaa liiketoimintaa. Sihteeristön mallissa osa konsernin voitosta, joka ylittäisi konsernin normaalituoton, jaettaisiin verotettavaksi markkina- tai käyttäjävaltioon. Malli pohjautuisi suurelta osin kaavamaiseen laskentatapaan. Mallin useat yksityiskohdat ovat edelleen täsmentymättä ja sitä koskeva työ on kesken. Sihteeristön ehdotuksesta on käynnissä julkinen kuuleminen, joka päättyy marraskuussa 2019.

Pilari 2:n ehdotukset koskisivat niin sanottua minimiverotusta. Siinä olisi kyse tilanteesta, jossa se valtio, jolla olisi ensisijainen oikeus verottaa tuloa, ei sitä verota tai verottaa tuloa liian alhaisella verokannalla. Tällöin tuloa tulisi voida verottaa toisessa valtiossa. Ehdotukseen sisältyy useita erilaisia verotusratkaisuja, jotka toteutuessaan määrittäisivät, millä valtiolla on verotusoikeus yksittäisessä tilanteessa. Pilari 2:sta koskevista kysymyksistä on tarkoitus järjestää julkinen kuuleminen marras-joulukuussa 2019.

OECD:n on tarkoitus julkaista loppuraportti asiassa vuonna 2020. Lokakuun 2019 G20-kokouksessa kyseisten valtioiden ministerit tukivat työn nopeaa etenemistä ja sitä, että uusien verotusmallien arkkitehtuurista sovittaisiin jo tammikuussa 2020. OECD-työn eteneminen on siten varsin nopeaa.

EU-tasolla digitalouden verotusta koskeva keskustelu on viime aikoina keskittynyt kansainvälisen tason kysymyksiin. Komission alkuvuodesta 2018 julkaisemia kahta direktiiviehdotusta (ehdotus tiettyjen digitaalisten palvelujen verotuksesta (DST), U-kirjelmä 22/2018 vp ja ehdotus digitaalisesta kiinteästä toimipaikasta, U-kirjelmä 21/2018 vp) ei siten ole käsitelty sen jälkeen, kun DST-ehdotuksesta ei saavutettu yksimielisyyttä maaliskuun 2019 Ecofin-neuvostossa.

Toukokuun 2019 Ecofin-neuvostossa keskusteltiin digiverotuksesta kansainvälisessä yhteydessä. Siellä useat valtiot pitivät tärkeänä, että EU:ssa keskusteltaisiin kansainvälisellä tasolla tehtävästä digiverotusta koskevasta työstä. Toukokuun 2019 Ecofin-kokouksen jälkeen OECD-ehdotuksista on keskusteltu EU:ssa Suomen puheenjohtajuuskaudella verotyöryhmäkokouksissa, veroattaseakokouksessa sekä korkean tason verotyöryhmässä.

Ecofin-neuvostossa 8.11.2019 on tarkoitus tehdä tilannekatsaus digitaalisen talouden verotuksesta. Jäsenvaltioilla on ollut varsin yhteneväinen näkemys siitä, että digitalouden verotuksen osalta OECD-työ ja keskustelu globaalilla tasolla on tärkeää. Jäsenvaltiot ovat tuoneet esiin monen tyyppisiä näkemyksiä digitalouden verotuksesta ja aiheen käsittelystä EU-tasolla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

115 artikla SEUT

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Lainsäädäntöön kohdistuvia vaikutuksia on kuvattu eduskunnalle annetuissa U-kirjelmissä 21/2018 vp ja 22/2018 vp.

Taloudelliset vaikutukset

Digitaalisen talouden verotukseen liittyviä, komission direktiiviehdotusten osalta tehtyjä taloudellisia vaikutuksia on kuvattu eduskunnalle annetuissa U-kirjelmissä 21/2018 vp ja 22/2018 vp. OECD:n ehdotusten osalta vaikutusarvioiden laatiminen on parhaillaan käynnissä niin OECD:ssä, EU:ssa kuin kansallisestikin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, erityisasiantuntija Leena Aine, puh. 02955 30032
VM/VO, erityisasiantuntija Minna Wilander, puh. 02955 30164
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/0831, EU/2018/0832

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00537

KO Heinonen Miika(VM)

22.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN-neuvosto 8.11.2019, Bryssel;**9. Euroopan finanssipoliittisen komitean vuotuinen raportti 2019**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan finanssipoliittisen komitean puheenjohtaja professori Niels Thygesen esittelee komitean kolmannen vuosiraportin. Raportissa arvioidaan EU:n finanssipolitiikan valvontaa ja esitetään suosituksia sääntöjen kehittämiseksi. Raportin johtopäätökset vaikuttavat mahdollisesti komission toimintatapoihin sen arvioidessa jäsenmaiden alustavia talousarviosuunnitelmia sekä vakaus- ja lähentymisohjelmia. Lisäksi raportti on osa laajempaa keskustelua EU:n finanssipoliittisten sääntöjen toimivuudesta.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan finanssipoliittisen komitean mandaatti on tuottaa kattavia ja riippumattomia arvioita vakaus- ja kasvusopimuksen toimeenpanosta sekä arvioida finanssipolitiikan mitoitusta euroalueella ja sen jäsenmaissa. Komitean uusi vuosiraportti tarkastelee EU:n finanssipolitiikan valvonnan toteutumista vuonna 2018.

Taloukasvu hidastui hieman edellisvuodesta, mutta jatkui edelleen potentiaalisen tuotannon kasvuvauhtia kovempana. Vuonna 2018 reaalin BKT kasvoi 2,0 % EU:ssa ja 1,9 % euroalueella. Kasvu näkyi erityisen positiivisesti työllisyyden kehityksessä. Inflaatio säilyi kuitenkin edelleen maltillisena.

Makrotalouden kehitys vastasi suurin piirtein sitä, mitä jäsenmaat olivat ennakoineet kevään 2017 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan. Sen sijaan julkisen talouden kehitys osoittautui ennakoitua paremmaksi. Vakaus- ja lähentymisohjelmien perusteella EU:n ja euroalueen julkisen talouden alijäämä olisi ollut noin yhden prosentin suuruinen vuonna 2018, kun se tämänhetkisten tilastojen perusteella oli noin puoli prosenttia. Tämä johtui erityisesti työllisyyden ennakoitua vahvemmassa paranemisesta, mikä kasvatti verotuloja arvioitua enemmän.

Ennakoitua parempi tulojen kehitys selittää myös suurelta osin pienen 0,1 prosenttiyksikön suuruisen paranemisen euroalueen rakenteellisessa jäämässä. Julkiset menot sen sijaan kasvoivat potentiaalista tuotantoa nopeammin indikoiden elvyttävää finanssipolitiikkaa. Vakaus- ja kasvusopimuksen menosäännössä julkisten menojen kasvuvauhtia verrataan potentiaalisen tuotannon 10 vuoden keskiarvoon. Tällä hetkellä euroalueen keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu on noin yhden prosentin verran ja julkiset menot kasvoivat noin 2 prosenttia vuonna 2018.

Rakenteellisen jäämän muutoksen ja menosäännön avulla päädytään siis erilaisiin käsityksiin euroalueen finanssipolitiikan mitoituksesta vuonna 2018. Komitea pitääkin kahden erillisen indikaattorin käyttöä vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan noudattamisen arvioinnissa ongelmallisena. Finanssipoliittinen komitea argumentoi, että menosääntö on luotettavampi indikaattori, sillä se ei kärsi samalla tavalla myötäsyklisyydestä. Komitea toteaa, että korkean velkasuhteen maiden olisi pitänyt hyödyntää hyvää taloustilannetta puskureiden vahvistamiseen ja hillitä menojen kasvua.

Komissio sovelsi ensimmäistä kertaa omaan harkintaansa antaessaan suosituksia jäsenmaiden finanssipolitiikasta. Aiemmin julkiselle taloudelle annettu sopeutusvaatimus on laskettu niin sanotun sopeutusmatriisin perusteella. Tarkemmin se on perustunut mekaaniseen sääntöön, joka riippuu jäsenmaalle lasketusta tuotantokuilun koosta ja siitä, ylittääkö julkinen velka 60 prosentin tason. Nyt komissio antoi Slovenialle ja Italialle pienemmän sopeutusvaatimuksen kuin matriisi olisi edellyttänyt, sillä se huomioi myös indikaattoreita, joiden perusteella se arvioi taloudellisen elpymisen voivan kärsiä liian vahvasta sopeuttamisesta. Finanssipoliittinen komitea argumentoi, että tämä heikentää EU:n finanssipolitiikan suunnittelua vähentämällä ohjauksen ennustettavuutta.

Komitea toteaa raportissa, että Espanja pääsi liiallisen alijäämän menettelystä pois lähinnä suotuisan taloustilanteeseen ansiosta, sillä se ei saavuttanut sille asetettuja sopeutustavoitteita. Lisäksi komitea huomauttaa, että Italian käsittely poikkesi aiemmista käytännöistä, sillä ennen todettu sääntöjen rikkominen on tyypillisesti johtunut neuvoston suositukseen tilanteen korjaamisesta. Belgian kohdalla komissio päätyi siihen lopputulokseen, että sillä ei ollut riittävää perustetta todeta Belgian poikenneen säännöistä merkittävästi. Komitea toteaa, että tällaiset tilanteet, joissa ei epävarmuuden vuoksi kyetä tekemään päätöstä, heikentävät vakaus- ja kasvusopimuksen eheyttä. Komitea huomauttaa, että Portugalin, Viron ja Irlannin arvioissa käytettiin myös muunnettua versiota menosäännöstä, vaikka tällaista mahdollisuutta ei ole eksplisiittisesti kirjoitettu sääntöihin. Slovenian tapauksessa komissio käytti vaihtoehtoista tuotantokuilun arvoa, sillä yhteisesti sovitun menetelmän tuottama arvo oli epäuskottava niin sanotun uskottavuustyökalun perusteella. Tämä muutti Slovenian saamaa arviota siten, että se olikin lähellä keskipitkän aikavälin tavoitettaan.

Aiemmin tänä vuonna Euroopan finanssipoliittinen komitea teki kokonaisarvion EU:n finanssipoliittisista säännöistä ja esitti suosituksia niiden muuttamiseksi. Komitean kritiikin kohteena olivat ensisijaisesti neljä asiaa: 1) säännöt nojautuvat liiaksi havaitsemattomiin indikaattoreihin, 2) joustavuutta on käytetty myötäsyklisen finanssipolitiikan mahdollistamiseen, 3) taipumus siirtää sopeutusta takapainotteisesti myöhemmille vuosille ja 4) vertaisarvioinnin vähentynyt rooli.

Yllä mainittujen ongelmien korjaamiseksi komitea ehdottaakin seuraavanlaisia muutoksia sääntöihin. Ensiksi komitea suosittelee sääntöjen merkittävää yksinkertaistamista. Tämä voisi tapahtua komitean mukaan siirtymällä vain yhteen finanssipolitiikkaa kuvaavaan indikaattoriin (menosääntö) yhdistettynä julkiselle velalle

asetettuun tavoitteeseen. Tähän lisättäisiin yleinen poikkeuslauseke huonojen taloudellisten aikojen huomioimiseksi, joka perustuisi riippumattomaan analyysiin. Toiseksi komitea suosittaa investointien ja muiden tuottavien julkisten menojen erityistä huomiointia säännöissä, jotta niiden taso voidaan turvata myös talouden huonoina aikoina. Kolmanneksi komitea suosittaa julkiselle velalle maakohtaisia tavoitteita, jotka ottavat huomioon julkisen talouden kestävyyyteen liittyvät ongelmat, kuten ikääntymisen aiheuttamat menopaineet. Neljänneksi komitea suosittaa erottamaan aiempaa selkeämmin poliittiset päätökset ja niiden perustana olevan taloudellisen arvioinnin. Komitea toteaa, että tämä voitaisiin toteuttaa mm. lisäämällä komission talouden ja rahoituksen pääosaston riippumattomuutta erillisellä lainsäädännöllä, euroryhmän poliittista roolia vahvistamalla nimeämällä sille pysyvä puheenjohtaja ja muuttamalla neuvoston ja komission välistä poliittista tasapainoa poistamalla käänteinen määräenemmistäänestys.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan finanssipoliittisen komitean vuotuinen raportti 2019

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO EU-avustaja Miika Heinonen, p. 0295 160 321
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0176

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00570

KO Koikkalainen Pasi(VM)

25.10.2019
JULKINEN

Asia

**ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel;
10. Päätelmät EU:n tilastoista**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvostossa on käsiteltävänä Eurostatin laatima vuoden 2019 tilannekatsaus Euroopan rahaliiton (EMU) informaatiovaatimuksista (so. EU:n taloustilastojen kehittämistyöstä) sekä tilannekatsauksen pohjalta laadittu luonnos neuvoston päätelmiksi.

Tilastopaketista keskustellaan EFC:ssä ja Ecofinissä kerran vuodessa. Asiaa on valmisteltu EFC:n tilastoalakomiteassa 17.10. ja se menee EFC:n valmistelun jälkeen ECOFIN-neuvoston kokoukseen 8.11.2019.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Suomen yleiskanta on, että neuvoston päätelmät EU:n tilastoista voidaan hyväksyä.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmissä korostetaan tarvetta varmistaa riittävät resurssit tilastojen tuottajille sekä kansallisella että koko Euroopan tasolla, jotta Euroopan tilastojärjestelmä (ESS) pystyisi globalisaation ja nopeasti vaihtuvien tietotarpeiden aiheuttamista haasteista huolimatta tuottamaan korkealaatuisia virallisia tilastoja.

Päätelmissä arvostetaan tärkeää työtä maahanmuuton ja väestön, työllisyyden, digitalisaation, energiaunionin, ilmastonmuutoksen, ympäristön, kestävän kehityksen, vihreiden investointien, tutkimuksen ja kehityksen, innovaatioiden, koulutuksen, terveyden, sosiaaliturvan, sosiaalisen inklusion ja köyhyyden tilastoinnissa.

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi Euroopan tilastojärjestelmän aloitteet uusien tietolähteiden hyödyntämiseksi ja uusien innovatiivisten tilastomenetelmien kehittämiseksi.

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi toimet, joilla tutkitaan mahdollisuudet tilastojen tuottamiseen Euroopan puolustusalan toimintasuunnitelmaa varten (European Defence

Action Plan) ja rohkaistaan Eurostatia ilmastonmuutoksen valtavirtaistamiseen kaikilla relevanteilla tilastoalueilla.

Päätelmissä rohkaistaan Eurostatia jatkamaan ja parantamaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals) toteutumisen seurantaa EU:ssa.

Päätelmissä huomioidaan meneillään oleva työ tuoreimpien EU:n tilastoasetusten toteuttamiseksi, kattaen tietovaatimukset, tilastomuuttujien määritelmät, yritystilastojen lainsäädäntöuudistuksen (FRIBS) ja integroidun eurooppalaisen sosiaalitalastoja koskevan asetuksen (IESS).

Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi että, meneillään olevien Euroopan rahaliiton tulevaisuutta koskevien keskustelujen taustaa vasten, että eurooppalaiset tilastoiijat jatkavat siihen liittyvien tilastotarpeiden arviointia yhteistyössä relevanttien asianomistajien kanssa. Päätelmissä alleviivataan keskeisten talousindikaattoreiden (PEEI) tärkeää roolia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Draft Council Conclusions on EU statistics
2019 Status report on information requirements in EMU

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KO, neuvotteleva virkamies Pasi Koikkalainen, p. +358 2955 30045
pasi.koikkalainen@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0184

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00546

BO Valjus Ilari(VM), Heinonen
Miika(VM)

24.10.2019

JULKINEN

Asia

**ECOFIN-neuvosto 8.11.2019, Bryssel;
11. Päätelmät ilmastorahoituksesta (COP25)**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Pariisin ilmastopoliittisen toimeenpanosäännöt saatiin pääosin valmiiksi Katowicen ilmastokokouksessa joulukuussa 2018. Ympäristöneuvoston kokouksessa 4.10.2019 hyväksyttiin päätelmät, joista muodostuu EU:n neuvottelumandaatti joulukuussa Chilessä pidettävään YK:n ilmastokokoukseen. Ilmastorahoitukseen liittyvissä kysymyksissä EU:n neuvottelumandaatista Santiagoon Chileen linjataan ECOFIN-neuvostossa 8.11.2019.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Ehdotus neuvoston päätelmiksi on Suomen hyväksyttävissä.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmissä vahvistetaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden voimakas tuki Pariisin ilmastopoliittisen kiireelliselle ja kunnianhimoiselle toimeenpanolle ja toivotetaan tervetulleeksi Katowicen ilmastopakettiin sisältyvät Pariisin ilmastopoliittisen toimeenpanosäännöt. Päätelmissä myös korostetaan Pariisin sopimuksen synergioita YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030-toimenpideohjelman sekä kehitysrahoitukseen ja sen toimeenpanoon keskittyvän Addis Abeba -ohjelman kanssa.

Päätelmissä todetaan Pariisin ilmastopoliittisen 2(1)(c) artiklassa asetetun tavoitteen maailmantalouden rahoitusvirtojen muuttamisesta yhteensopiviksi vähäpäästöisen ja ilmastokestävän kehityksen kanssa (ns. transformaatiotavoite) olevan keskeinen edellytys sille, että Pariisin sopimuksen ilmastomuutoksen hillintää ja ilmastomuutokseen sopeutumista koskevat tavoitteet saavutetaan. Päätelmien mukaan transformaatiotavoitteen saavuttaminen myös edellyttää sopimusosapuolilta toimenpiteiden kunnianhimon tason nostoa ja nykyistä nopeampaa toimeenpanoa.

Yksityisen ilmastorahoituksen rooli nähdään päätelmissä keskeiseksi transformaatiotavoitteen saavuttamisen edellyttämien kestävien investointien aikaansaamisen kannalta. Päätelmissä myös korostetaan, että EU ja sen jäsenvaltiot ovat ottamassa askelia rahoitusvirtojensa muuttamiseksi yhteensopiviksi vähäpäästöisen ja ilmastokestävän kehityksen kanssa. Viimeaikaisina toimenpiteinä tässä suhteessa nostetaan esiin EU:n kestävä rahoituksen toimenpideohjelma ja muun muassa siihen sisältyvä kestävyysluokittelutyö. Päätelmissä myös toivotetaan tervetulleeksi viimeaikaiset kansallisen ja kansainvälisen tason ilmastoaloitteet ja -yhteistyöliittymät, kuten valtiovarainministereiden ilmastokoalitio ja kansainvälinen kestävä rahoituksen alusta (*International Platform for Sustainable Finance*).

Hiilen hinnoittelu ja ympäristölle haitallisten ja taloudellisesti tehottomien tukien vaiheittainen alasajo ovat keskeisessä roolissa vihreisiin ja ilmastokestäviin tuotantoteknologioihin ja innovaatioihin siirtymisen kannustamisessa. Päätelmissä myös ilmaistaan tuki hiilen hinnoittelua vahvistaville aloitteille ja toimenpiteille sekä korostetaan hyötyjä, joita liittyy ilmastönäkökulmien valtavirtaistamiseen budjetissa ja talouspolitiikan valmistelussa.

Päätelmissä tuodaan esiin sitoutuminen ilmastotoimien rahoituksen kunnianhimon nostoon seuraavassa EU-budjetissa vuosina 2021-2027 siten, että muut EU-politiikkatavoitteet otetaan huomioon. Päätelmissä myös korostetaan, että ilmastotoimiin suunnatut varat on käytettävä kustannustehokkaasti, ilmastotoimien rahoituksessa on otettava huomioon muiden jäsenvaltioiden ja toimijoiden toimenpiteet ja että ilmastorahoitusta on saatava mobilisoitua eri lähteistä nykyistä paremmin. Myös tarve ilmastokestävien investointien mahdollistavan toimintaympäristön luomiselle korostuu päätelmissä.

Päätelmissä vahvistetaan, että EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat ilmastorahoituksensa kasvattamista ja vastaavat omista sitoumuksistaan kehittyneiden maiden yhteiseen 100 miljardin yhdysvaltain dollarin vuotuisen ilmastorahoituksen mobilisaatiotavoitteeseen vuonna 2020 pääsemiseksi. Päätelmissä tuodaan esiin, että EU ja sen jäsenvaltiot ovat suurin ilmastorahoittaja maailmassa. Vuonna 2018 ne antoivat yhteensä noin 21,7 miljardia euroa ilmastotoimien rahoitukseen. Päätelmissä kehoitetaan muita osapuolia vastaamaan sitoumuksistaan ja kasvattamaan omaa ilmastorahoitustaan.

Julkisen ilmastorahoituksen todetaan säilyvän keskeisessä roolissa ilmastotoimien rahoittamisessa myös jatkossa. Samalla päätelmissä korostetaan yksityisen sektorin merkitystä ilmastorahoituksen lähteenä ja tarvetta mobilisoida sen rahoituspotentiaali nykyistä paremmin ja monipuolisemmin. Kansainvälisiä monenvälisiä kehityspankkeja kehoitetaan kasvattamaan ilmastorahoitustaan, käyttämään rahoitusvarojaan nykyistä innovatiivisemmin ja tehokkaammin yksityisen ilmastorahoituksen mobilisoimiseksi ja jatkavan toimenpiteitä, joilla niiden toiminta ja portfoliot saadaan linjaan Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteiden kanssa.

Päätelmissä noteerataan Katowicen ilmastokokouksen päätös uutta kollektiivista transformaatiotavoitetta koskevien keskusteluiden aloittamisesta marraskuussa 2020. Pariisin ilmastopöytäkirjan kanssa linjassa oleva uusi tavoite on voimassa vuodesta 2025 eteenpäin ja sen lattiatasona on nykyisen transformaatiotavoitteen 100 miljardia dollaria vuotuisesti. Katowicessa sovitun mukaisesti uutta transformaatiotavoitetta koskevassa keskustelussa otetaan huomioon toimenpiteiden mielekkyyteen, vaikuttavuuteen ja toimeenpanon läpinäkyvyyteen sekä kehittyvien maiden tarpeisiin ja prioriteetteihin liittyvät näkökulmat.

Päätelmien mukaan EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät jatkossakin löytämään tasapainon ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista edistävien hankkeiden rahoituksen välillä. Ilmastorahoitusta suunnattaessa otetaan huomioon niiden valtioiden tarpeet, jotka ovat erityisen alttiita ilmastonmuutokselle ja joiden kykyyn toteuttaa ilmastotoimia liittyy merkittäviä rajoituksia.

Päätelmissä alleviivataan, että ilmastorahoituksen tarpeiden määrittämistä tulee käsitellä laajassa kontekstissa, joka ottaa huomioon kestävä kehityksen tavoitteet ja Addis Abeba -ohjelman sekä kytkökset kunnianhimoisten ilmastotoimien, rahoitusvirtojen kestäväyttämisen ja ilmastorahoituksen mobilisoinnin kasvattamisen välillä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomen ilmastorahoituksen osuus EU:n ilmastorahoituksesta oli noin 47 milj. euroa vuonna 2017. Osuus oli noin 72 milj. euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Suomen ilmastorahoituksesta noin 63 % kohdistui ilmastonmuutoksen hillintään ja 37 % ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Monenvälisten rahoituskanavien osuus Suomen ilmastorahoituksesta oli noin 45 % ja kahdenvälisten 55 %.

Suomen myöntämän ilmastorahoituksen määrä on vaihdellut viime vuosina paljon. Vuonna 2017 ilmastorahoituksen määrä oli noin 119 milj. euroa, vuonna 2016 noin 43 milj. euroa ja vuonna 2015 noin 115 milj. euroa. Vuotuinen vaihtelu on ollut osaksi seurausta päätösperäisistä toimista, kuten maksuaikataulujen muutoksista, ja osaksi normaalista ilmastomaksatuksiin liittyvästä vuotuisesta vaihtelusta.

Pariisin sopimuksella suoraan ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, vaan sen taloudelliset vaikutukset syntyvät pitkällä aikavälillä ja pääosin EU:n ilmastopolitiikan seurauksena. Ne liittyvät päästöjen vähentämiseen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja ilmastorahoitukseen eli köyhempien maiden ilmastotoimien tukemiseen. Laajempi globaali osallistuminen ilmastotoimiin tasoittaa kansainvälistä kilpailuasetelmaa ilmastopolitiikasta aiheutuvien kustannusten osalta. Sopimuksen toimeenpanon myötä

pitkällä aikavälillä myös ilmastonmuutoksen vaikutukset ja siitä seuraavat taloudelliset kustannukset pienenevät.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen alentaa myös terveydelle haitallisia päästöjä. EU:n komission vaikutusarvion mukaan haitallisten päästöjen vähenemiseen liittyvät terveyshyödyt voivat olla taloudellisesti merkittäviä. Hyödyn määrä riippuu mm. tavoitteiden tasosta ja se jakaantuu epätasaisesti alueellisesti.

Pariisin sopimus ei velvoita osapuolia tiettyihin numeerisiin päästövähennystavoitteisiin, vaan osapuolet sitoutuvat sopimuksessa valmistelevaan, ylläpitämään ja päivittämään omia kansallisia päästövähennyssitoumuksiaan. Ensimmäinen päivitetty sitoumus tulee ilmoittaa YK:n ilmastopöytäkirjalle vuonna 2020. EU päättää oman päästövähennyssitoumuksensa tasosta ja toimeenpanosta normaalissa päätöksentekoprosessissa EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin pohjalta. Arviot taloudellisista vaikutuksista Suomelle tehdään osana EU:n päästövähennystavoitteiden mukaisten toimenpiteiden ja kansallisesti valittavien toimien yhteydessä, ja eduskuntaa informoidaan niistä.

Pariisin sopimus velvoittaa teollisuusmaita jatkamaan kehitysmaiden ilmastotoimien tukemista sekä raportoimaan siitä. Itse sopimuksessa ei kuitenkaan sanota mitään ilmastorahoituksen tasosta. Pariisin sopimusta täydentävän osapuolikokouksen päätöksen (1/CP.21) mukaan teollisuusmaiden yhteinen USD 100 miljardin vuosittainen ilmastorahoituksen mobilisointitavoite jatkuu vuoteen 2025, mihin mennessä sovitaan uudesta ilmastorahoitustavoitteesta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

- Neuvoston päätelmät ilmastorahoituksesta

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO, erityisasiantuntija Ilari Valjus, p. 0295 530093
 VM/KO EU-avustaja Miika Heinonen, p. 0295 160 321
 etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0118

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2019-00592

KVR Jaakkola Eeli(VM)

29.10.2019
JULKINEN

Asia

ECOFIN -neuvosto 8.11.2019, Bryssel;**12. G20 -kokousten ja IMF:n ja Maailmanpankin vuosikokousten seuranta**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvosto ottaa tiedoksi puheenjohtajan ja komission tiedonannon Washingtonissa 17.-18.10. järjestetyistä G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksista sekä Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin vuosikokouksista.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Pääasiallinen sisältö

IMF:n ja Maailmanpankin vuoden 2019 vuosikokouksen puheenjohtajana toimi Fidzin Aiyaz Sayed-Khaiyum. Hänen avauspuheensa lähti liikkeelle Bretton Woods instituutioiden 75-vuotisjuhlavuodesta ja päättyi siihen, että multilateralismi on tänä päivänä vielä tärkeämpää kuin vuonna 1944. Maailmantalouden kasvun hidastuessa ja yhteisten uhkien, erityisesti ilmastonmuutoksen, voimistuessa historian opetuksia ei voi unohtaa. Hän kuvaili pieniä saarivaltioita, kuten Fidziä, kohdanneita luonnonkatastrofeja, mutta totesi, että ilmastonmuutos on globaali uhka. Fidziläisen sanonnan mukaan ”olemme kaikki samassa kanootissa”, kun kyse on ilmastonmuutoksesta. Puheen tärkeä viesti oli, että perinteiset velkakestävyyskehikot tulisi uudistaa niin, että ne huomioivat sekä ilmastonmuutokseen varautumisen kustannukset että varautumisen pitkän aikavälin hyödyt. On tärkeää, että maat eivät joudu valitsemaan tarpeellisten investointien tekemisen ja velkakestävyysmittareiden täyttämisen välillä.

IMF odottaa maailmantalouden kasvun hidastuvan tänä vuonna hitaimmilleen sitten globaalia finanssikriisiä seuranneen matelun. Suhdanteen kääntymisen taustalla ovat erityisesti kiristyneet kauppajännitteet, geopoliittinen epävarmuus sekä useiden nousevien talouksien haasteet. IMF odottaa maailmantalouden kasvun hidastuvan tänä vuonna 3 prosenttiin, mutta suhdanteen kohentuvan ja kasvun palaavaan nopeammalle 3,4 prosentin kasvu-uralle ensi vuonna. IMF:n politiikkasuositukset alleviivaavat ensinnäkin multilateralismin tärkeyttä ja peräänkuuluttavat maailmantalouden

kipukohtien hoitamista kansainvälisellä yhteistyöllä. Kaikista kipeimmin multilateralismia kaivattaisiin nyt kauppajännitteiden purkamisessa sekä kaupan ja teknologiavaihdon pelisääntöjen uudelleen määrittelyssä.

Valtiovarainministeri Lintilä osallistui Washingtonissa maailman talousmahtien G20-kokouksiin EU-puheenjohtajamaan edustajana. Valtiovarainministerit ja keskuspankkien pääjohtajat keskustelivat muun muassa Afrikka-aloitteesta, jonka Saksa lanseerasi vuonna 2017 ollessaan G20-puheenjohtajana. Aloitteen tavoitteena on lisätä yksityisiä investointeja Afrikassa. Muita aiheita G20-kokouksissa olivat kansainvälinen verotus ja kryptovaluutat, joista kummastakin julkaistiin lehdistötiedote kokousten jälkeen. OECD esitteli kokouksessa työtään digitaalisen liiketoiminnan verotuksesta. G20-maat ilmaisivat tukensa OECD:n työlle ja totesivat odottavansa loppuraporttia vuoden 2020 loppuun mennessä. Finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmä (Financial Stability Board) puolestaan esitteli kryptovaluuttoihin liittyvää työtään. FSB käsitteli erityisesti stablecoin-tyyppisten kryptovarojen mahdollisesti laajenevan käyttöönnoton vaikutuksia rahoitusvakauteen. FSB:n on tarkoitus jatkaa työtä kirjoittamalla G20:lle väliraportti ensi vuoden huhtikuussa ja loppuraportti ensi vuoden heinäkuussa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 1.11.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 6.11.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Letter to the ECOFIN ministers on key outcomes of the G20 meeting of Finance Ministers and Central Bank Governors on 17-18 October 2019 in Washington, DC

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR, erityisasiantuntija Jaakkola Eeli, p. 02955 30160, eeli.jaakkola@vm.fi
VM/KVR, erityisasiantuntija Nikitin Minna, p. 02955 30490, minna.nikitin@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/0179

Liitteet**Viite**

Opetus- ja kulttuuriministeriö

PERUSMUISTIO

OKM2019-00182

VAPOS Polvinen Minna(OKM)

17.10.2019
JULKINEN

Asia

EU; ECOFIN, koulutus, Talous- ja opetusministerien yhteinen kokous 8.11.

Kokous

Yhteinen neuvoston kokous 08.11.2019 - 08.11.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvoston ja koulutusneuvoston kokouksessa käydään julkinen keskustelu.

Suomen kanta

Suomi toimii kokouksessa puheenjohtajana eikä esitä omia kansallisia kantoja.

Kokouksen tavoitteena on keskustelu koulutuksen roolista kestävä kasvun mahdollistajana. Kokous antaa jäsenmaille mahdollisuuden keskustella koulutuksen laatua, tehokkuutta, vaikuttavuutta ja tasa-arvoa edistävästä käytänteistä.

Pääasiallinen sisältö

Suomi järjestää ensimmäisen taloudesta ja koulutuksesta vastaavien ministereiden yhteisen neuvoston kokouksen, jossa käydään julkinen keskustelu aiheesta ”Vahva taloudellinen pohja Euroopalle: tehokkuutta, vaikuttavuutta ja laatua koulutukseen”.

Puheenjohtajan laatimassa keskusteluasiakirjassa todetaan koulutuksen rooli EU:n strategisen agendan 2019-2024 prioriteeteissa, EU2020 strategiassa sekä komission tulevan puheenjohtajan agendalla.

Keskusteluasiakirjassa taustoitetaan koulutuksen ja inhimillisen pääoman merkitystä ja hyötyä tuottavuuden ja kestävä taloudellisen kasvun tekijänä sekä samalla tasa-arvoisemman yhteiskunnan rakentajana, köyhyyden vähentämisessä sekä hyvinvoinnin tekijänä. Korkealaatuisen ja inklusiivisen koulutukseen investoiminen on Euroopalle strategisesti tärkeää. Digitalisaatio ja teknologinen kehitys edellyttävät osaamisen jatkuvaa kehittämistä. Osaamisen kehittäminen luo resilienssiä sekä yksilöille että yhteiskunnille.

Julkisilla koulutusjärjestelmillä on Euroopassa olennainen rooli inhimillisen pääoman tuottajana. Koulutukseen investoiminen ei kuitenkaan välttämättä edellytä lisää taloudellisia panostuksia, vaan olennaista merkitystä voi olla myös vaikuttavuuden ja

tehokkuuden lisäämisellä. Julkisen rahoituksen vaikuttavuutta arvioitaessa olisi kuitenkin aina arvioitava koulutukseen osallistumista, laatua ja inklusiivisuutta.

Ministereitä pyydetään vastaamaan kysymyksiin, joissa nostetaan esille

- jäsenmaiden näkemyksiä haasteista koulutuksen tehokkuuden ja vaikuttavuuden osalta,
- millaiset politiikat ovat lupaavimpia tehokkuuden, vaikuttavuuden, inklusiivisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi koulutuksen alalla,
- kuinka tavoitellaan laadukkaita oppimistuloksia, korkeaa koulutustasoa ja tasa-arvoista koulutusta samanaikaisesti,
- millainen rooli EU-yhteistyöllä voisi olla tehokkuuden, vaikuttavuuden ja koulutuksen korkean laadun vahvistamisessa ja kuinka eurooppalaisten yhteiskuntien tulisi valmistautua vastaamaan tulevaisuuden osaamishaasteeseen?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-30 (koulutus) laaja kokoonpano 25.10.2019
(EU-ministerivaliokunta 1.11.2019)

Eduskuntakäsittely

(Eduskunnan suuri valiokunta 6.11.2019)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssineuvos Marketta Henriksson, marketta.henriksson@vm.fi;
VM/KO, finanssineuvos Laura Vartia, laura.vartia@vm.fi;

VM/KO, finanssiasiantuntija Antti Kekäläinen; antti.kekäläinen@vm.fi;
OKM/VAPOS, opetusneuvos Minna Polvinen, minna.polvinen@minedu.fi;
OKM/KPE, neuvotteleva virkamies Petri Haltia, petri.haltia@minedu.fi;
VNK, EU-erityisasiantuntija Ville Korhonen, ville.korhonen@vnk.fi;

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

30.10.2019

EURORYHMÄ 7.11.2019, Bryssel

Euroryhmän kokouksissa 7.11.2019 käsitellään alustavan asialistan mukaan seuraavia asioita:

- **Temaattinen keskustelu kasvusta ja työllisyydestä – investoinnit ja innovaatiot**

Temaattisen keskustelun aiheena on tällä kertaa investoinnit ja innovaatiot. Euroryhmän vuonna 2017 sopimissa yhteisissä investointien edistämisperiaatteissa korostetaan tutkimukseen ja kehitykseen tehtävien investointien tärkeyttä. Euroryhmän lokakuun keskustelussa T&K-investoinnit tunnistettiin prioriteetiksi vallitsevassa talous-tilanteessa.

Komissio korostaa keskustelua varten tekemässään taustapaperissa, että tutkimus ja innovaatiot muodostavat parhaimmillaan kaksi kolmannesta talouskasvusta Euroopassa. Investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen voivat lisätä euroalueen kykyä sopeutua ulkoisiin shokkeihin ja tukea lähentymiskehitystä. Komission mukaan Eurooppa ei investoi tarpeeksi tutkimukseen ja innovaatioihin verrattuna sen tärkeimpiin kilpailijoihin (Kiina, Japani ja Yhdysvallat). Komissio argumentoi, että tutkimuksen ja innovaatioiden edistäminen edellyttää laaja-alaisia ja hyvin koordinoituja politiikka-toimia. EU-tason toimet täydentävät jäsenmaiden omia hankkeita.

- **Muut asiat**

- a) Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen nimitysprosessi**

Euroryhmä valitsee ehdokkaan nimitettäväksi EKP:n johtokunnan jäseneksi Sabine Lautenschlägerin (DE) seuraajaksi tämän erotessa tehtävästään ennenaikaisesti 31.10.2019. Ehdokkaaksi on nimetty Bonnin yliopiston professori Isabel Schnabel, muita ehdokkaita ei ole esitetty. Euroryhmän valinnan perusteella seuraavan päivän Ecofin-neuvosto tekee suosituksen hyväksyttäväksi Eurooppa-neuvostossa.

- b) Komission syksyn talousennusteen esittely**

Komission on määrä julkaista syksyn talousennusteensa 7.11.. Euroryhmässä komissio esittelee tulevan ennusteensa pääkohdat.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa:

- **EVM-sopimus**

Kesäkuussa eurohuippukokouksessa vahvistettiin euroryhmässä saavutettu yhteisymmärrys EVM-sopimukseen tehtävistä muutoksista. Samalla sovittiin, että työtä teknisistä yksityiskohdista jatketaan syksyllä. Valtioneuvosto antoi asiassa jatkoselvityksen EJ 5/2019 vp. Euroryhmä käsittelee laajennetussa kokoonpanossa sitä, millaista edistystä Euroopan vakausmekanismista (EVM) tehdyn sopimuksen uudistamisessa on saavutettu virkamiestasolla. Jatkotyössä saavutettu yhteisymmärrys on Suomen kantojen mukainen.

Useat jäsenmaat ovat korostaneet EVM-sopimuksen uudistamisen olevan kokonaisratkaisu, jonka lopullinen hyväksyminen edellyttää yhteisymmärrystä kaikista yksityiskohdista. Huippukokouksen on tarkoitus hyväksyä kokonaisratkaisu joulukuussa. EVM-sopimukseen tehtävät muutokset saatetaan voimaan ratifioimalla muutossopimus. Edelleen avoinna olevat kysymykset liittyvät erityisesti euromaiden joukkovelkakirjojen yhteistoimintalausekkeiden lopulliseen muotoon sekä yhteisen varautumisjärjestelyn tiedonjakoon ja mahdollisiin ylimääräisiin suojamekanismeihin.

EVM:n uudistamista koskevassa jatkotyössä on virkamiestasolla päästy yhteisymmärrykseen muutoksista ennakkolisten välineiden ohjeeseen ja hinnoitteluohjeeseen. Lisäksi on saavutettu yhteisymmärrys menetelmistä, joita käytetään tukea hakevan jäsenmaan velan kestävyys- ja rahoitustuen takaisinmaksukyvyyn arviointiin, sekä komission ja EVM:n keskinäistä yhteistyötä ja työnjakoa täsmentävästä yhteistyöpöytäkirjasta. Keskeinen avoin asia koskee euromaiden joukkovelkakirjojen yhteistoimintalausekkeisiin tehtävää muutosta, joka mahdollistaa velkojainkokouksessa yksiosaisen päätösmenettelyn mahdollisessa velkajärjestelytilanteessa.

Yhteisen varautumisjärjestelyn osalta on valmisteltu syksyn aikana asiakirjoja, joilla uusi varautumisjärjestelyväline toimeenpannaan. Asiakirjat on valmisteltu sillä oletuksella, että varautumisjärjestely otetaan käyttöön vasta siirtymäkauden päätyttyä eli vuoden 2024 alussa. Euroryhmän on tarkoitus vahvistaa asiakirjat poliittisesti kokouksessa, mutta ne voidaan hyväksyä muodollisesti vasta, kun EVM-muutossopimus on tullut voimaan.

Asiakirjoista kolme on EVM:n hallintoneuvoston päätösluonnoksia. Ensimmäinen koskee varautumisjärjestelyn nimellistä kattoa ja pankkien kriisinratkaisulainsäädännön pysyvyyttä koskevia määräyksiä. Yhteisen kriisinratkaisurahaston arvioitu tavoitetaso on tällä hetkellä n. 60-75 miljardia euroa ja nimellinen katto tullaan asettamaan tämän mukaisesti. Toinen hallintoneuvoston päätösluonnos koskee varautumisjärjestelyn perustamista ja siihen liittyvien ehtojen määrittelemistä sekä varautumisjärjestelyn lakkauttamista. Keskeiset ehdot ovat mm. lainojen 3-5 vuoden erääntymisaika ja myönnettyjen luottojen rajattu euromääräinen enimmäismäärä. Varautumisjärjestelyn voimassaoloaika on lähtökohtaisesti 10 vuotta ja sitä jatketaan automaattisesti, ellei kriisinratkaisuneuvosto tai EVM esitä sen lakkauttamista. Kolmas hallintoneuvoston päätösluonnos koskee pankkien suoran pääomitusvälineen lakkauttamista, jonka yhteinen varautumisjärjestely korvaa.

Euroryhmän on lisäksi tarkoitus vahvistaa varautumisjärjestelyä koskevat yksityiskohtaiset ohjeet. Ohjeet sisältävät keskeiset määritelmät ja prosessit varautumisjärjestelyn toimeenpanemiseksi. Ohjeista laadittu luonnos on EVM-muutossopimuksen mukainen, joskin siinä on vielä kaksi keskeistä avointa kysymystä. Ensimmäinen koskee tietojenvaihtoa ja tietojen luottamuksellisuutta. Suomi on pyrkinyt neuvotteluissa turvaamaan mahdollisimman laajat tiedonsaantioikeudet EVM:lle sekä varmistamaan, että kansallisten parlamenttien perustuslailliset tietojensaantioikeudet toteutuvat. Toinen avoin kysymys koskee mahdollisia ylimääräisiä suojamekanismeja, jos varautumisjärjestelyn kautta myönnettyä rahoitusta ohjataan maksuvalmiustukitarkoituksiin.

Kokouksessa keskustellaan myös yhteisen varautumisjärjestelyn mahdollisesta aikaistetusta käyttöönotosta ja siihen liittyen mahdollisista muutoksista valtiosopimukseen vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä. Valtioneuvosto antoi asiasta selvityksen eduskunnalle 25.10.2019 (E 45/2019 vp).

- **(mahd.) Korkean tason työryhmän väliraportti yhteisestä eurooppalaisesta talletussuojasta (EDIS)**

Korkean tason työryhmän puheenjohtaja raportoi suullisesti euroryhmälle työryhmän ja sen kolmen alatyöryhmän työskentelystä syksyn aikana. Kesän jälkeen työ on tapahtunut etenkin alatyöryhmissä, jotka ovat käsitelleet 1) kriisinratkaisua ja rajat ylittävää integraatiota, 2) valtionvelkakirjojen vakavaraisuuskohtelua ja rahoitusvakautta sekä 3) yhteistä talletussuojaa. Jokainen alatyöryhmä on kokoontunut tähän mennessä kaksi kertaa ja kullakin työryhmällä on vielä 1-2 kokousta ennen marraskuun lopussa tapahtuvaa loppuraportointia korkean tason työryhmälle. Alatyöryhmien puheenjohtajat antoivat tilannekatsaukset ryhmien toiminnasta korkean tason työryhmälle 28.10.2019. Asiat ovat laajoja ja mielipide-erot leveitä jokaisessa alatyöryhmässä, joten todennäköisyys läpimurroille on ollut lähtökohtaisesti varsin matala. Ensimmäiset kokoukset ovat vahvistaneet tätä näkemystä. Yksittäisiä teemoja työryhmissä on kuitenkin tunnistettu, joissa jatkotyö voisi olla hyödyksi, mutta kokonaisuuden ja riskien vähentämisen kannalta tunnistetut asiat ovat vähämerkityksellisempiä.

- **(mahd.) Jälkibriefaus euroalueen talousarviovälineen valmistelusta**

Asiakohdassa annetaan tilannekatsaus euroalueen talousarviovälineen (BICC) valmistelusta. Euroryhmätyöryhmä keskusteli 28.10. kansallisen rahoitusosuuden puolittamisen ehdoista ja mahdollisesta rahoituksen täydentämisestä valtiosopimuksen avulla. Rahoitusosuuden puolittaminen voidaan tehdä vakavan taloudellisen taantuman kohdatessa jäsenvaltiota, siten kuin tällainen taantuma on vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä määritelty ja se on euroryhmän vahvistama. Lokakuussa euroryhmä sopi siitä, että talousarviovälineen täydentävää rahoitusta varten laadittavaa valtiosopimusta, sen tarvetta, muotoa ja kokoa, työestetään euroryhmätyöryhmässä. Muilta osin asetuksen käsittely on alkanut neuvoston työryhmässä Suomen ehdotuksen pohjalta yhdessä euroalueen ulkopuolisille jäsenmaille tarkoitetun lähentymis- ja uudistusvälineen ja teknisen tuen välineen kanssa.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
